

Wrocław 2021 r., Uniwersytet Wrocławski, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii.

**Sylabus z przedmiotu Doktryny polityczne i prawne dla grupy nr 1 II roku Zaocznych,
Jednolitych Magisterskich Studiów Prawa (23-PR-ZM-S3-DPiP) w roku akademickim
2021/2022**

Przedmiot: DOKTRYNY POLITYCZNE I PRAWNE

Prowadzący: Paweł Szklarczyk

adres e-mail: 265666@uwr.edu.pl

Cykl dydaktyczny

Cykl dydaktyczny obejmuje 12 godzin zajęć (6 spotkań). Terminy zajęć znajdują się w systemie USOS. Zajęcia będą prowadzone stacjonarnie, chyba że przepisy prawa powszechnie obowiązującego lub przepisy wewnętrznie obowiązujące Uczelni stanowią inaczej (wówczas najprawdopodobniej zajęcia prowadzone będą zdalnie za pośrednictwem platformy Microsoft Teams).

Proponowana podstawowa literatura przedmiotu:

1. Kundera E., Maciejewski M. (red.), Leksykon myślicieli politycznych i prawnych, Warszawa 2009;
2. Olszewski H., Zmierzak M., Historia doktryn politycznych i prawnych, Poznań 1993;
3. Sylwestrzak A., Historia doktryn politycznych i prawnych, Warszawa 2013;
4. Dubel L., Historia doktryn politycznych i prawnych do końca XX-wieku, Warszawa 2009;
5. Tokarczyk R., Współczesne doktryny polityczne i prawne, Warszawa 2008;
6. Izdebski H., Doktryny polityczno-prawne. Fundamenty współczesnych państw, Warszawa 2017

Forma zaliczenia:

1. Forma zaliczenia przy zajęciach prowadzonych stacjonarnie.

Zaliczenie odbędzie się w formie pisemnej podczas ostatnich zajęć. Kolokwium składa się z trzech pytań opisowych z zakresu materiału przedmiotu. Czas na udzielenie odpowiedzi: 45 minut.

Wyniki kolokwium zostaną podane niezwłocznie, nie później niż 2 tygodnie od dnia kolokwium.

Osoby, które kwestionują wystawioną ocenę mogą zgłosić swoje zastrzeżenia prowadzącemu drogą mailową lub ustnie w trakcie konsultacji w terminie tygodnia od opublikowania wyników kolokwium. Zastrzeżenia powinny posiadać uzasadnienie. Prowadzący w terminie 3 dni ustosunkuje się do zastrzeżeń. Brak odpowiedzi prowadzącego w przewidzianym terminie stanowi uznanie zastrzeżeń. Zastrzeżenia zgłoszone po terminie lub nie zawierające uzasadnienia pozostawia się bez rozpoznania, informując o tym studenta.

2. Forma zaliczenia w przypadku prowadzenia zajęć w formie zdalnej.

Prowadzący zastrzega, że w wypadku zmiany formy prowadzenia zajęć na formę zdalną nastąpi zmiana formy zaliczenia. Zaliczenie wówczas będzie miało formę eseju przesłanego na adres e-mail w terminie do 30.01.2022 r. Eseje złożone po upływie terminu będą co do zasady traktowane jako niezłożone. W szczególnie uzasadnionych przypadkach prowadzący może przywrócić termin do złożenia eseju.

Esej powinien spełniać następujące wymogi:

- 1) zawierać imię, nazwisko, nr grupy i nr indeksu studenta, oznaczenie roku i trybu studiów;
- 2) zawierać oznaczenie tematu;
- 3) wyczerpywać temat w stopniu co najmniej dostatecznym i liczyć nie mniej niż 3 (trzy) strony formatu A4 oraz liczyć nie więcej niż stron 10 (dziesięć) – przy zastosowaniu fontu Times New Roman, wielkość fontu: 12p, interlinia 1,5 (jeden i pół), marginesy normalne (2,5 z każdej strony);
- 4) zawierać przypisy i bibliografię lub wykaz źródeł; poprawnie sformułowane przypisy i bibliografia stanowią warunek *sine qua non* uzyskania oceny bardzo dobrej.
- 5) esej nie może naruszać praw podmiotów trzecich, w szczególności autorskich praw majątkowych i osobistych.

W wypadku niespełnienia w/w wymogów prowadzący może odmówić oceny eseju i wezwać studenta do uzupełnienia braków w wyznaczonym ku temu rozsądnym terminie.

Prace stanowiące plagiat nie będą oceniane.

Lista tematów (należy wybrać jeden):

- 1) „Porównanie ogólnych założeń nurtów liberalnych i socjalistycznych”.
- 2) „Lusnaturalizm, pozytywizm prawniczy, realizm prawniczy”. //(w zakresie tego tematu należy porównać ogólne założenia tych nurtów)
- 3) „Zasada podziału władz”. //(należy omówić zasadę podziału władz w kontekście poglądów wybranych myślicieli).
- 4) „Pojęcie i geneza systemów totalitarnych. //(w zakresie tego tematu należy wskazać definicję i cechy systemu totalitarnego. Należy także wybrać jeden z systemów totalitarnych, zdefiniować go i opisać, można też próbować ująć kwestię ogólniej, całościowo. Proponowane systemy do wyboru: faszyzm, nazizm, komunizm, maoizm).
- 5) „Różnice doktrynalne między faszyzmem a nazizmem”.
- 6) „Czy Bernstein miał rację?” - //(w zakresie tego tematu należy ocenić przemiany zachodzące na świecie przemiany polityczne, ekonomiczne, społeczne i prawne pod kątem myśli Bernsteina).
- 7) „Czy marksizm jest naukowy?” //(zagadnienie z zakresu metodologii).
- 8) „Neoliberalizm czy liberalizm XX-wieczny? - spór terminologiczny o znaczenie pojęcia neoliberalizm”.
- 9) „Państwo w ujęciu libertarianizmu”.
- 10) „Utylitaryzm J. Benthama a etyka praktyczna P. Singera”.
- 11) „Godność człowieka w katolickiej nauce społecznej”.

Po otrzymaniu esejów zaliczeniowych prowadzący sprawdzi je w terminie 7 dni (termin ma charakter instrukcyjny). Oceniając esej prowadzący uwzględni w/w wymogi. Ocenie podlegać będą aspekty merytoryczne pracy. Oczywiście omyłki pisarskie i błędy językowe co do zasady nie mają wpływu na ocenę (z zastrzeżeniem sytuacji, gdy skutek ich wystąpienia sens zdania podlega zmianie).

Ocena końcowa z ćwiczeń

Na ocenę końcową z ćwiczeń składa się ocena z kolokwium (albo eseju) odpowiednio podwyższona zgodnie z niżej opisanymi zasadami.

Brak uzyskania pozytywnej oceny z kolokwium (albo eseju) jest równoznaczny z brakiem zaliczenia.

Za aktywny udział w zajęciach studentom przyznaje się „+”. Aktywność może przybierać formę odpowiedzi na pytanie dotyczące materiału z poprzednich zajęć lub aktywnego udziału w dyskusji dotyczącej tematu danych zajęć.

Zdobycie trzech „+” skutkuje podwyższeniem oceny o pół stopnia.

Aktywność nie wpływa na konieczność uzyskania pozytywnej oceny z kolokwium o którym mowa powyżej.

Obecność na zajęciach:

Obecność na zajęciach stanowi warunek *sine qua non* do uzyskania zaliczenia. Dopuszcza się jedną nieobecność. Nieobecności przekraczające limit określony w zd. poprzednim należy zaliczyć na konsultacjach.

Nadto prowadzący zajęcia informuje, że zgodnie z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi Uczelni (zarządzenie dziekana) nieobecność studenta na trzech ćwiczeniach z rzędu stanowi podstawę skreślenia z listy studentów. Prowadzący ćwiczenia jest obowiązany zgłosić właściwemu organowi uczelni zaistnienie stanu faktycznego o którym mowa w zd. poprzednim.

Konsultacje

Konsultacje będą prowadzone w formie stacjonarnej we wtorki w godzinach pomiędzy 16:45 a 18:45 (wskazane na stronie prawo.uni.wrol.pl), a w formie zdalnej – za pośrednictwem poczty elektronicznej, platformy Microsoft Teams lub dodatkowo w innej wskazanej przez prowadzącego formie.

Zakres materiału realizowany na ćwiczeniach:

1. nowożytna (XVII-wieczna) szkoła prawa natury,
2. liberalizm,
3. teoria prawa, pozytywizm prawniczy, psychologizm, funkcjonalizm,
4. socjalizm utopijny,
5. socjalizm (c.d.: reformizm, marksizm, rewizjonizm)
6. polska myśl polityczna XIX i XX w.

Całkowity zakres materiału z przedmiotu:

- 1) Przedsokratejska grecka refleksja nad prawem, państwem i społeczeństwem;
- 2) Sofiści o obywatelu, państwie i prawie;
- 3) Sokratesa koncepcja człowieka, państwa i prawa;
- 4) Platona koncepcja bytu, państwa, prawa;
- 5) Arystotelesa koncepcja państwa, prawa i społeczeństwa;
- 6) Cynizm, epikureizm i stoicyzm;
- 7) Państwo, prawo i społeczeństwo w myśli żydowskiej i wczesnochrześcijańskiej;
- 8) Augustyna z Hippony koncepcja państwa, prawa i społeczeństwa;
- 9) Koncepcje uniwersalistyczne w średniowieczu;
- 10) Awerroes i awerroizm łaciński;
- 11) Tomasz z Akwinu i arystotelizm chrześcijański;
- 12) Koncepcja państwa, prawa i społeczeństwa Jana z Salisbury, Dantego i Marsyliusza z Padwy;
- 13) Myśl polityczna Erazma z Rotterdamu
- 14) Myśl polityczna Niccolo Machiavellego;
- 15) Myśl polityczna i prawna Jeana Bodina;
- 16) Renesansowe utopie: Morus, Campanella, Bacon;
- 17) Państwo i prawo w doktrynach reformacji (M. Luter, J. Kalwin, U. Zwingli, T. Münzer, monarchomachowie);
- 18) Myśl polityczna i prawna w Polsce od XV do XVII w.;
- 19) Wczesnonowożytna szkoła prawa natury (Grocjusz, Pufendorf, Spinoza, Thomasius, Wolff);
- 20) Doktryny absolutyzmu monarszego w XVII w. (Richelieu, Filmer, Mazarin, Ludwik XIV, Bossuet);
- 21) Doktryna absolutyzmu państwa T. Hobbesa;
- 22) Doktryna polityczna i prawna Johna Locke'a oraz założenia klasycznego liberalizmu politycznego;
- 23) Francuski liberalizm w XVIII w. (Monteskiusz, Quesnay, Wolter, Diderot);
- 24) Francuski demokratyzm i utopizm w XVIII w. (Meslier, Mably, Morelly, J. J. Rousseau);
- 25) Amerykańskie koncepcje polityczne doby wojny o niepodległość;
- 26) Doktryna polityczna i ekonomiczna A. Smitha oraz założenia klasycznego liberalizmu ekonomicznego;
- 27) Myśl polityczna i prawna I. Kanta.
- 28) Polska myśl polityczna i prawna doby oświecenia
- 29) Francuskie doktryny polityczne w okresie tzw. wielkiej rewolucji (konstytucjoniści, jakobini, żyrondyści, dantoniści, hebertyści, wściekli, sprzysiężenie równych, bonapartyzm)

- 30) Założenia doktryn konserwatywnych do I wojny światowej (E. Burke, Teokratyzm (ultramontanizm), Novalis, A. Müller, J. Görres, J. Donoso Cortes, A. Czartoryski, stańczycy);
- 31) Myśl polityczna i prawna Hegla;
- 32) Niemiecka szkoła historyczna oraz neohistoryzm angielski w prawoznawstwie;
- 33) Pozytywizm i pozytywizm prawniczy w XIX i na początku XX wieku (A. Comte, J. Austin, R. von Ihering, G. Jellinek)
- 34) Liberalizm w XIX w. (B. Constant, A. de Tocqueville, J. S. Mill, J. Bentham, K. von Humbolt);
- 35) Socjalizm XIX/XX wiek (R. Owen, C.H. Saint-Simon, Ch. Fourier, K. Marks, F. Lassalle, E. Bernstein, K. Kautsky, socjaldemokracja, W. Lenin, L. Trocki, Mao Tse Tung, szkoła frankfurcka, euromarksizm);
- 36) Doktryny anarchistyczne (W. Godwin, P. J. Proudhon, M. Bakunin, P. Kropotkin) i syndykalizm rewolucyjny (F. Pelloutier, G. Sorel);
- 37) Rasizm i darwinizm społeczny;
- 38) Liberalizm w XX wieku (L. Hobhouse, L. von Mises, A.F. von Hayek, I. Berlin, M. Friedman, libertarianizm, Ortega y Gasset, ordoliberalizm);
- 39) Państwo, prawo i społeczeństwo w poglądach filozofów, socjologów, ekonomistów XIX i XX wieku (F. Nietzsche, V. Pareto, G. Mosca, W. Rostow, J. Burnham);
- 40) Decyzjonizm Carla Schmitta
- 41) Normatywizm Hansa Kelsena;
- 42) Doktryny totalitarne i ich naukowa krytyka;
- 43) Doktryny autorytarne;
- 44) Polska myśl polityczna 1864- 1944;
- 45) Nauka społeczna Kościoła katolickiego (od Leona XIII do Benedykta XVI)
- 46) Wybrane doktryny prawne XX. wieku: realizm prawniczy (Holmes, Llewellyn, Pound), pozytywizm prawniczy (Hart), prawo natury (G. Radbruch, Fuller), psychologizm prawniczy (L. Petrażycki), hermeneutyka prawnicza, szkoła wolnego prawa);
- 47) Doktryny państwa dobrobytu oraz interwencjonizmu państwowego w XX wieku (G. Myrdal, J. K. Galbraith);
- 48) Koncepcja polityczno-prawna J. Rawlsa;
- 49) Komunitaryzm;
- 50) Geopolityka i jej wpływ na państwo i prawo (R. Kjellen, H. J. Mackinder, G. Modelski, S. Huntington, Z. Brzeziński).